

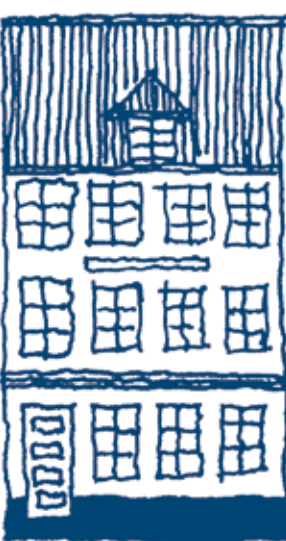
Stræderne

i København

**Borgmesteren fortæller
om sit ønskejob**

**Udgravningen af Østerport
på Kongens Nytorv**

Visuel vandalisme i byen

GALERIE HELTH

Asger Jorn
Henry Heerup
Lise Blaaberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
Tina Sonnichsen
m.fl.

Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelt.dk
www.galeriehelt.dk

etbl. 1989

Hos Dorte

Knabrostræde 6 · 1210 København K
Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

HUSK: NYHEDER OG VEJRET I KØBENHAVN PÅ:
www.straederne.dk

DER ER OGSÅ LINK TIL VORE FASTE ANNONCØRER FRA SIDEN

Stræderne i KØBENHAVN

Udgivet af:

VK-Gruppen-Stræderne

Badstuestræde 15

1209 Kbh. K.

Tlf. 33 15 56 66

SE: 18197332

www.straederne.dk

kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:

Henrik Ploug (FAF og DBA)

Redaktionelle medarbejdere:

Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)

Per Stisen

Research: Lone Luna Kelstrup

Annoncer:

Per Stisen

Lay-out og opsætning:

Kirstine Ploug (DJ)

Fotografer:

Thomas Trane (DJ)

Kirstine Ploug (DJ)

Forside foto:

Kirstine Ploug (DJ) - Magstræde

Trykkeri: Sangill Bogtrykkeri

Oplag: 6000

1888

Frokostrestaurant Husmann's Vinstue, der blev grundlagt i 1888, er en af de få kælderrestauranter, der er tilbage i København. Indretningen er stort set uændret i de 120 år, der er gået. Kvinder blev forbudt adgang fra 1912 til 1981. Frokostrestaurant Husmann's Vinstue er i dag en traditionel dansk frokostrestaurant af højeste kvalitet med hjemmelavet specialiteter af friske råvarer efter typiske gamle opskrifter.

Husmann's Vinstue
Larsbjørnsstræde 2, 1454 København K
Telefon 3311 5886
www.husmansvinstue.dk

København Caféen er en hyggelig, ægte dansk restaurant beliggende i en af Københavns små charmerende stræder. Det gode traditionelle dansk smørrebrød dominerer menukortet til frokost, og om aftenen serveres dejligt dansk middags- af specialiteterne hver mandag og tirsdag er bl.a. stegt flæsk med persillesovs. For øvrigt kan man være heldig at opleve julemanden »live« i løbet af året.

København Caféen
Badstuestræde 10, 1209 København K
Telefon 3332 8081
www.kobenhavnercafeen.dk

**I FOTO-C ER VI ALTID KLAR
MED PROFESSIONEL VEJLEDNING
OG GUIDER DIG SIKKERT GENNEM
DEN MODERNE TEKNISKE JUNGLE**

**VI KAN ANVISE DET BEDSTE KAMERA TIL DIT BRUG
OG HAR ALLE DE KENDTE MÆRKER PÅ LAGER**

FOTO/C

HOLBERGSGADE 5 1057 KØBENHAVN K 33142414 www.fotoc.dk

Indhold:

Side : 3-6 : Borgmester Bo Asmus Kjeldgaard

Side 7 - 9 : Udgravning af Østerport på Kongens Nytorv

Side 10-11 : Skraldespande kan være pæne

Side 12 : Da byen brændte

Side 13 : Sven Okkels tegner byen

Side 14-17 : En kongelig bogbinder

Side 18-19: Visuel vandalisme i byen

Side 20-21 : Kongens Nytorv 21

Side 22-23 : Pakhusene ved havnen

Side 24 : Henrik Bloch udstiller i Helligåndskirken

Side 25 : Hans Voigt Steffensen udstiller

Side 26 : Hans Voigt Steffensen udstiller

Side 27 : Madsiden

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.

Pris 360,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen

Foto: Søren Malmose

BORGMESTER PÅ SIN YNDLINGSPOST

Borgmester for Teknik- og Miljøforvaltningen. Bo Asmus Kjeldgaard (SF) overtog sidste år styringen med den store forvaltning.

Hvordan er det at have overtaget den næststørste borgmesterpost i kommunen?

” Det er både et stort ansvar og en stor fornøjelse. Det er jo en drøm for SF at have overtaget den næststørste borgmesterpost på Københavns Rådhus. SF havde et kanonvalg og blev næsten lige så store som Socialdemokraterne. Der sidder 3 Socialdemokrater og 3 SF’ere i alle udvalg, og vi har et godt samarbejde med Frank Jensen og Socialdemokraterne i det hele taget om byens udvikling.

Personligt brænder jeg for den her borgmesterpost, for det er absolut her, mit engagement

ligger; det er det grønne, byens udvikling, at lave en by for mennesker, med pladser hvor man kan mødes og være sammen og måske lære nye mennesker at kende. Det er med til at skabe en socialt sammenhængende by, hvor folk ikke får frygt for hinanden. Hele klimadagsordenen er utroligt vigtig for mig; jeg har jo været miljøborgmester en gang før, og jeg har nu lejlighed til at tage fat om den igen. Vi har besluttet, at vi skal være den første CO2-neutrale hovedstad i 2025, så det arbejder vi hårdt på.

Vi arbejder også hårdt på det grønne, vi skal have plantet 100.000 træer, vi skal have

flere parker og havnebade. København skal i det hele taget være en by, der er god at leve i. Det er også vigtigt for mig, at vi får kombineret livskvaliteten med vækst og nye arbejdspladser. Vi bygger os faktisk ud af krisen, vi har allerede lavet to store forlig, hvor vi sætter masser af penge af til nye projekter i København. I modsætning til regeringen vil vi ikke spare os ud af krisen. Det er der faktisk rigtig mange, der er enige med os i, også i erhvervslivet. Vi har en grøn vækstpolitik, som vi har udviklet over det sidste års tid og som vi kalder

københavnertællingen. Den går ud på at kombinere livskvalitet og vækst, og vi har et samarbejde med store virksomheder, universiteterne, Risø og andre videnskabelige institutioner om at få gang i beskæftigelsen i København.”

Hvor meget personale har du under dig?

”Omkring 2.000 mennesker, noget mindre end de 18.000 i børne- og ungdomsforvaltningen. Til gengæld er der flere forskellige områder her, og indtil videre har det i hvert fald været sådan, at teknik- og

Ingen højhuse i Indre By

BORGMESTER BO ASMUS KJELDGAARD

miljøsager har fyldt mest i Borgerrepræsentationen, fordi det er så forskellige sager, både klima, miljø, trafik, rottebekæmpelse, renhold af byen, skøjteløb på Søerne osv.”

Hvad lægger du selv størst vægt på?

”Den ene ting er CO2-neutraliteten i 2025 kombineret med grøn vækst, altså at få skabt arbejdspladser, men på en grøn måde. Den anden ting er, at vi skal have gjort København meget mere grøn, vi skal have flere cykelstier og en fodgængerpolitik, så det bliver rart at gå rundt i byen. Det er mit håb,

at folk rundt omkring i byen vil sige: Vi har parker, træer, blomster, havnebade osv., fordi vi tænker på miljøet, og det er også derfor, vi vil være den første CO2-neutrale hovedstad i verden. Så den store fortælling, hvor vi snakker om energiproduktion, om vindmøller i stedet for kulfyring, flere solceller, mere jordvarme, den kommer til at hænge sammen med københavnernes dagligliv. Man vil opleve, at den store fortælling faktisk hænger sammen med den lille fortælling.”

Hvordan er din indstilling til højhuse i Københavns centrum?

”SF er imod, at vi bygger høje huse i Middelalderbyen, så det behøver borgerne ikke være bange for.”

Gælder det også for Christianshavn – Krøyers Plads f.eks.?

”Der er en bygherre i gang på

Krøyers Plads i øjeblikket, men så vidt jeg er orienteret, er det ikke højhusbyggeri. Men vi vil kigge meget grundigt på det projekt, når det kommer.”

En grøn og socialt sammenhængende by

Københavns kommune har fået et anseligt millionbeløb fra staten til anlæggelse af p-pladser. Hvordan skal pengene bruges?

”Det er nok ikke nogen hemmelighed, at højrefløjen i Borgerrepræsentation ønsker mange flere p-pladser. SF har ikke som nogen hjertesag, at vi skal have flere p-pladser, men vi vil godt være med til at tale om, at beboerne kan få en p-plads til deres bil, hvis den bliver placeret i et anlæg eller under jorden, så vi samtidig kan få nedlagt nogle p-pladser på gadeplan og få frigjort noget areal til cykelstier, fodgængere

og grønne områder. Regeringens forslag går ud på, at de penge, vi får ind i p-afgifter, kun skal bruges til at bygge p-pladser for. Det vil vi godt acceptere, men kun, hvis der bygges p-pladser under jorden, så der bliver frigjort areal på gadeplan til cyklister og fodgængere.”

Hvad med små håndværksmestre og andre erhvervsdrivende, der har behov for at have en bil til rådighed for forretningens drift og i øvrigt skal have leveret varer ind til byen?

”Det er vigtigt for os, at erhvervslivet fungerer, og derfor skal de kunne parkere. Vi har allerede nu lavet en ordning med 30-minutters p-pladser, hvor man ikke skal betale, og spørgsmålet er med i forhandlingerne. Vi vil have en by, hvor der er gang i beskæftigelsen, og hvor erhvervslivet fungerer, så det er absolut med i forhandlingerne.”

Pladserne med 30-minutters parkering gælder jo kun til kl. 15?

”Nu kan jeg ikke i detaljer komme ind på, hvad de aktuelle forhandlinger drejer sig om, men det er helt klart en målsætning for os, at erhvervslivet skal have mulighed for at passe deres arbejde, og når det er nødven-

ligt at have en bil, skal der også være mulighed for at parkere den.”

Der har i årtier været talt om en havnetunnel for at tage presset fra den gennemkørende trafik. Bliver det nogensinde til noget?

”Som det ser ud i øjeblikket, tror jeg ikke på det. En havnetunnel vil koste mindst 30 mia, som i givet fald skulle tages fra andre områder, for regeringen kommer ikke og forærer København 30 mia. Jeg må også sige, at hvis København havde 30 mia til rådighed,

En busbillet til en flad 10-er

var der andre ting, jeg i hvert fald hellere ville have bygget først. Samtidig er der det med en havnetunnel, at statistiske beregninger har vist, at den faktisk vil generere flere biler og derfor ikke løse noget problem. De trafikproblemer, vi har i København, skal løses ved at indføre trængselsafgifter og bompenge, og det system vil Socialdemokraterne og SF indføre, når vi får en ny regering efter valget. Jeg håber selvfølgelig, at det bliver en S-SF regering! Kørselsafgifterne skal bruges til at udbygge den kollektive transport og sænke prisen på at bruge det kollektive system, meget gerne til en flad 10-er for en busbillet.”

Mange ejendomssejere i kommunen er utilfredse med, at de skal betale for, at kommunen renholder vejene, når det samtidig viser sig, at kommunen ikke,

BISON OKSE MENU
AMERICAN STYLE
Clam Chowder
blåmuslinger - krebs - kammuslinger
*
Rimet torsk "Bloody Mary"
med rugbrøds-flakes
*
"Sun Valley" andeleverpostej
med soltørrede tranebær og chili-gelé
*
Grillstegt Bison okse med skummende
persillesmør, majsipuré og sprøde løgringe
*
Varm chokolade-cherry-fondant
med vanille iscreme
Bison Okse Menu kr. 500,-
Menu incl. Amerikanske vine kr. 900,-
Amerikansk Vinmenu kr. 400,-
(1 glas vin pr. ret)
REINWALD'S
RESTAURANT
Farvergade 15 • 1463 København K • Tel. 33 91 82 80 • Fax 33 91 82 90
Man.-lør. 14-24 • www.reinwalds.dk • reinwalds@reinwalds.dk

Dansk frokost
v/Helle Vogt

mandag til lørdag
kl. 11.30 - 16.00

Tivolihallen
Vester Voldgade 91
1552 København K
Telefon 33 11 01 60
www.tivolihallen.dk

Dansk middag
v/Anders Busk
Husker du ?
Osso Buco • Kåldolmer
• Kogt kalvebryst . . .
- aften holdet byder på danske
egnsretter
tirsdag til lørdag
kl. 17.30 - 20.30

LIFE STYLE

Originale sømandstrøjer

S. N. S.

Oilskin jakke

Original Swaledale
Jørgen Pedersen
Strandgade 24
Christianshavn
Tlf. 32 54 19 03

BORGMESTER FOR MILJØ OG TEKNIK

eller stort set ikke, sørger for den renholdelse. Hvad mener du om det?

"Det er en stor debat.

Kommunen har overtaget renholdelse af fortove, fordi der var en række steder, hvor der ikke blev gjort rent, og vi vil gerne have en ren by. Nogle steder var der en god ordning, hvor ejendommens gårdmand gjorde ordentligt rent, og det var billigere for ejendommen på den måde. Men vi er endt med at mene, at hvis vi har hele renholdelsen, kan vi køre med en fejmaskine hele vejen ned gennem gaden i stedet for, at manden på fejmaskinen skal sidde og holde øje med, hvor han skal feje og ikke feje. Vi har

fået foretaget nogle analyser, der viser, at den generelle rengøring i byen er blevet bedre med denne ordning, men det har altså også vist sig at være dyrere for nogle husejere, som gjorde det ordentligt selv. På den anden side er nogle husejere, som ikke før gjorde rent, nu kommet til at betale kommunen for det. Samlet set er byen blevet renere, selvom jeg stadig synes, der flyder for meget affald."

Ja, det kan vi se i de små gader, for dér kommer kommunen ikke og fejer.

"Det skal de i hvert fald gøre. Vi har i budgettet sat flere penge af til renholdelse af København, for det skal vi blive bedre til. Det hele ville blive meget bedre, hvis københavnere ville lade være med at smide så meget affald på gaden. Nogen gange kan jeg blive rigtigt forarget over, hvad folk bare smider fra sig. F.eks. på Islands Brygge ved havnebadet, hvor vi en dag lavede en aktion med 7 af vores renholdningsfolk, der samlede affald i et par timer. Det blev til en hel glascontainer med affald! Ved siden af havde vi anbragt et bjerg af træer, planter og blomster for at vise, hvad de samme folk, der bruger tiden på at samle affald op, i stedet kunne have udrettet med de samme skattekrone. Jeg kan slet ikke holde ud at se, når f.eks. en hel

gruppe sætter sig på græsset ved havnebadet med pizzabakker, rødvin og plastikglas, spiser en hel middag, ryger og skodder cigaretterne i græsset, og så bare rejser sig og går. Det synes, jeg er en fuldstændig uhørt måde at opføre sig på. Prøv at tænke på alle de skattekrone, vi kunne spare, og som vi kunne bruge til forskønnelse af byen i stedet."

Kan der blive sat flere papirkurve op?

"Der skal selvfølgelig være steder, hvor man kan komme af

med sit affald. Vi har nu forhøjet budgettet til renhold, fordi vi gerne vil have en ren by." Den tidligere borgmester sagde, at der ikke var råd til at tømme papirkurvene?

"Ja, men vi har nu sat flere penge af til drift, 5 mio ekstra i 2011 stigende til 10 mio ekstra i 2012 og årene fremover. Det er faktisk et ret stort beløb. Så jeg vil appellere til, at vi prøver at gøre det lidt bedre i kommunen, og at københavnere også prøver at gøre det lidt bedre."

POSEMALERIER

af Annemette Albrechtsen

fra torsdag den 24. februar
sidste dag lørdag den 12. marts

Åbent onsdag og torsdag 12 - 17
fredag 12 - 18 og lørdag 11 - 15

Albrechtsens
GALLERI

Annemette Albrechtsen
Kronprinsessegade 3
DK - 1306 København K

Mobil: 26 17 12 50
www.albrechtsen.dk

Toga

Fyraftensøl

kl. 16.00 til 20.00

30,-

Store Kirkestræde 3 • 1073 København K

Telefon 33 12 21 26 • toga@toga.dk

www.toga.dk

Den oprindelige Østerport

Tekst: og foto Flemming Lehrmann
fhv. stadsingenør

De afdækkede kørsels spor gennem porten.

Københavns undergrund blotlægges i denne tid, og det fordi København skal have en ny underjordisk ringbane. Inden Metroselskabet for alvor går i gang med tunnelboringerne, skal arkæologerne have chancen for at se, hvor meget der er tilbage af byens fortid. Ledninger, kloakker og kabler er i tidens løb blevet gravet ned alle mulige steder, så det er spændende at konstatere, hvad der er tilbage, som har overlevet de mange vej- og rørarbejder, og det ikke alene for arkæologerne, men også for os almindelige københavnere, der har bare en smule interesse for vores bys historie. Senere års arkæologiske undersøgelser har vist, at Københavns historie går tilbage til sent i 1000-tallet. Byen opstod som

en sæsonhandelsplads, der lå mellem Rådhuspladsen og Gammeltorv-Nytorv. Man ved, den blev befæstet, men

Så snæver var porten, 2 vogne kunne ikke passere hinanden

ikke meget mere. Da Absalon så byggede sin borg ude på Slotsholmen, får byen en mere betydelig rolle og bliver derfor større. Den anden befæstning rundt om København bliver derfor anlagt i midten af 1200-

årene. Tre porte ind til byen var der: Vesterport, Nørreport og Østerport. Den anden fæstning blev i 1606 forbedret af Christian d.IV, i hovedsagen der hvor den lå. Kun omkring Slotsholmen og på

Christianshavn blev der anlagt ny befæstning. Fæstningens 3 byporte supplerede Christian med endnu én, nemlig Vandporten umiddelbart sydvest for Østerport og det, fordi

udvidelse af fæstningen helt ud til Skt. Annæ Skanse, det nuværende Kastelet. For øjeblikket graves der på Kongens Nytorv og det for anden gang. Første gang blev der gravet foran Magasin, og dengang fandt man i voldlinjen Vandporten, men ikke Østerport. I "Guide til Københavns Befæstning" står der, at "Porten lå i Østergades udmunding" samt, "at den ikke er påvist arkæologisk". Porten blev nedrevet i 1607 og erstattet af en ny, som siden forsvandt, da volden blev ført ud til Kastelet.

RESTAURANT KRONBORG

ÆGTE klassisk
DANSK FROKOST

Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08

også mulighed for
private selskaber og arrangementer

Den oprindelige Østerport er fundet på Kongens Nytorv

Et kig ned til kampestensfundamentet

Arkæolog Kirstine Haase arbejder dagligt med udgravningerne på Kongens Nytorv, og hun fortæller, at der er foretaget udgravninger flere steder i området. Det var en stor overraskelse, da man gravede mellem Østergade og Lille Kongensgade. 1½ m under det nuværende gadeniveau dukkede Østerport frem og det i en forbavsende god stand, når man tænker på, at der siden 1700-tallet er gravet kabler, vandledninger og alle mulige andre ledninger ned. Vi har været fantastisk heldige, siger Kirstine Haase, og nu har man ikke bare fået Østerport placeret på sit rette sted, man kan også med rimelighed sige, at der sandsynligvis både er tale om den første og den anden Østerport; men først når arkæologerne har tydet deres fund, får vi deres endegyldige svar på de spørgsmål, som fundet giver anledning til.

Om porten kan vi i hvert fald sige, at den blev bygget oven på et solidt kampestensfundament og derefter bygget op i kalkstensblokke. Der er fundet et løvehoved, som formodes at have været en del af portens dekoration, men sikker kan man selvfølgelig ikke være. Som det kan ses på billederne, har porten ikke været særlig bred, så to vogne kunne ikke passere hinanden, hvad der vel også er meningen med en fæstningsport; fjenden skulle kun kunne sende få soldater igennem, hvis han ellers kom så langt. Nede i bunden fandt arkæologerne kørespor fra vogne. Om det er spor fra den gang porten blev bygget, ved vi ikke endnu.

Bag porten er der dukket rester af en bygning frem, en bygning opført i munkesten af den slags, der blev brugt i middelalderen, og umiddelbart uden for porten

har man fundet en brønd sat med samme slags kampesten, som portens fundament er bygget af, og da brønden peger mod senmiddelalder, er den et godt indicium for, at vi står over for den første Østerport.

Fra porten har der været en bro over voldgraven, som har ført over til endnu en port, og der er fundet pæle, som har båret broen. Da Christian IV byggede porten om, blev der opført en muret bro med en vindebro på midten.

Nu er det ikke kun Østerport, som er udgravet. Der er også blevet gravet to grøfter i Lille Kongensgade, hvor man bl.a.

har fundet vandrør, som er tilbage fra 1700-tallet, og dengang blev de lavet af udborede træstammer. Der er gravet ud for D'Angleterre, og fra Lille Kongensgade og rundt om Hviids Vinstue skal der graves igen.

Det er ikke kun på Kongens Nytorv, arkæologerne graver i byens fortid. De har også gravet i Gammel Strand, hvor mange spændende ting er dukket op, så Gammel Strand skal de vende

Resterne af bygningen opført med munkesten.

tilbage til, når der for alvor skal ske noget med metrobyggeriet. Turen kommer selvfølgelig også til Rådhuspladsen, hvor arkæologerne håber på, at de også får set nærmere på Vesterport, som ligger ud for Vestergade.

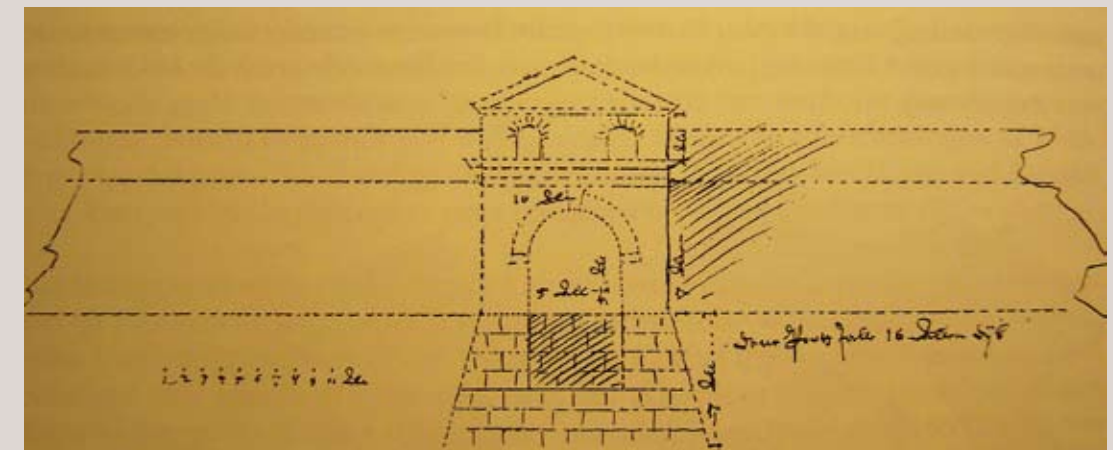
Man kan have mange meninger om metrobyggeriet, men én ting er sikker; det har givet arkæologerne nogle helt enestå-

ende muligheder for gennem udgravninger at få underbygget Københavns historie og udvikling, siden Absalon byggede sin borg på Slotsholmen. Den senere lovgivning har bestemt, at det til forskel fra før er bygherren, der skal betale de arkæologiske udgravninger. Det har i visse tilfælde givet problemer;

men i Københavns tilfælde har entreprenørfirmaet NCC været fantastisk gode til at samarbejde med Københavns Museums

arkæolog Kirstine Haase med et snit af et vandrør fra 1700-tallet fundet i Lille Kongensgade.

Byport tegnet af Hans van Steenwinkel i 1623. Sådan kunne Østerport have set ud.

folk. Hver gang de er stødt på noget, de mener bare kunne have den mindste interesse, har de givet arkæologerne de bedste betingelser for at undersøge tingene, så der bliver meget at se frem til, efterhånden som metrobyggeriet skrider frem.

”Stræderne” vil prøve at følge med, hver gang der dukker nye spændende ting frem fra fortiden, så vi er rigtig glade og skylder Københavns Museum en stor tak for, at de har været meget positive over for vores nysgerrighed.

Nyheder i stretch-læder og gedeskind

MARGIT PELS
COPENHAGEN

Store Kongensgade 118 • 1264 København K
www.margitpels.dk • Tlf. 33 15 50 49

SKRALDEKURVEN – SUR NØDVENDIGHED ELLER EN LILLE GLÆDE?

Niels Worsøe, manden bag initiativet, laver affaldskurvene af brugte olietønder. Økologisk og energibesparende genbrug med andre ord. De laves også til ophængning på vægge, med en halvcirkel som grundform.

Der er kun én ting i det offentlige rum, der kan vække mere debat end hundelorte og portpisseri: Skrald på gaden. København flyder af skrald, mere og mere for hvert år. Ud over at vi kan give skylden på stigende levestandard, regeringens undergraven af vores fælles ansvarsfølelse, fjernsynets passiverende virkning, dårlig skolegang, sure svigermødre eller hævede polypper, så er den manglende hensyntagen til andre ved at smide sit affald på gaden, uden om de opstillede skraldekurve, et stigende problem. Hvad gør vi så ved det?

En økologisk praktiker ude på Christiania har fundet på en rigtig god idé. Niels Worsøe,

der oprindeligt arbejdede med spændende radiomontager på DR, har i mange år boet på Christiania og også her oplevet den stigende ligegyldighed over for det at holde området rent og pænt. Fristaden har typisk omkring 10.000 turister på en sommerdag, og det kan mærkes hvad angår henkastet affald!

I mange år har Christiania haft de samme kedelige metalstativer med låg, rummende en plast- eller papirpose, men det har alt for ofte ikke været opfordring nok til at få folk til at vise

almindelig anstændighed ved, at de deponerer deres skrald i de dertil indrettede.

Niels Worsøe fik så en rigtig god idé: Da man i fristaden lige fra starten har sat en ære i at genbruge materialer, fx. store jernrør til kakkellovne, så kunne man da også genbruge tomme olietønder til sjove papir- og affaldskurve. Som tænkt, så gjort. I løbet af det seneste halve år er der rundt omkring anbragt rigtig mange farvestrålende fhv. olietønder, med opsplittet overdel og påmalede glade farver.

Skraldespandene males i festlige farver.

Skraldespanden opfordrer ligefrem til at smide affaldet ned i, som var det et basketballnet.

Niels forklarer, at succéen er hjemme, folk bliver glade over at se dem og roser initiativet, blandt andet fordi de ser meget venligere ud end de tidligere eloxerede metalstativer. Og

så kan de nye kurvelignende affaldstønder give associationer til et basketballnet, hvilket vækker sportsfølelsen hos mange især mænd - det er også dem, der sviner mest - så

nu kan de lege sportsudøvere og prøve at få affaldskuglen til at ramme 'nettet'. Med andre ord: Er man skrap nok til at ramme i første kast?

kr. på et byggemarked og med hul i bunden, så regnvandet kan løbe ud, frem for at anvende de halvdyre store plast- eller papirposer, det sparer også både ressourcer og økonomi.

At den fhv. olietønde så samtidigt genbruger den indvendige sorte plastspand, købt for 10

Aut. VVS-Installatør
Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS

Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

MALERMESTER FLEMMING JENSEN
Maler- og dekorationsværksted

MARMORERING
ÅDRING
DEKORATION
FORGYLDNING
VINDUER
MØBLER
DØRE
VÆGGE
BEKLÆDNING
LINOLIE
LIMFARVE
KIRKER
SLOTTE
BESLAG
RÅDGIVNING
PRIVATE HUSE

FLEMMING JENSENS MALERVÆRKSTED
Ny Vestergade 9 st.th. - DK 1471 København K. - Tlf. (+45) 33 14 47 43
Værkstedet, Raadvad 40, DK - 2800 Lyngby
E-mail: flemming-jensen@internet.dk - www.raadvad-malermesteren.dk

Vi har også...

Udstillingssystemer
Bannere
Magnetskilte til biler
Brevpapir & kuverter
Flyers
Menukort
Julekort
Plakater
Folie til butiksvinduer
Papir til kontormaskiner
Prislister
Visitkort
Tryk på t-shirt

Vester Kopi
Norregade 7 • 1165 København K • Tlf.: 33 14 58 33
Mail: noe@vesterkopi.dk • www.vesterkopi.dk

Café Sorgenfri

BROLÆGGERSTRÆDE 8 - Tlf. 33 11 58 80 - www.cafesorgenfri.dk

DA VORES BY BRÆNDTE

Foto og tekst: Sune Hundebøl
Rådhusbiblioteket

Ildebrandshuse

Københavns brand 1728 var en stor katastrofe for København. Branden startede i en ejendom nær Vesterport, i nærheden af nuværende Rådhusplads. Vinden førte ilden gennem byen, og da ilden døde hen den 23. oktober, var store dele af hovedstaden nedbrændt

Ikke mindre end 1670 huse, seks kirker, en del af universitetet, samt en række offentlige bygninger var brændt ned. Herefter forestod et stort genopbygningsprojekt. Husene på Gråbrødretorv nr. 1-9 stammer fra årene efter branden. På nr. 1 erindres det med en ildebrandssten.

Det var Hans Lou, der opførte det nuværende hus på Gråbrødretorv nr. 1. Huset er bygget med bindingsværk til

gården og naboen, men facaderne er grundmurede. Det blev opført i 1731-1732 og kaldes Fiskebløderhuset efter bygherrens erhverv.

Hans Lou døde i 1739, hvorefter hans enke Bodil Nielsdatter overtog ejendommen. Hun fik i øvrigt huset vurderet af Brandforsikringskassen til 2.500 Rdlr. Enken giftede sig med Christen Hansen Nør, der blev ejer af huset og Fiskebløderiet.

Mindetavlen

Ildebrandsstenen sidder over døren på Gråbrødretorv nr. 1. Huset ligger på hjørnet af Gråbrødretorv og Niels Hemmingsens Gade og rummer i dag Ristorante Sole D'Italia.

Teksten på ildebrandsste-

nen er: "DEN FÖRSTE / STEEN / JEG HAVER LAGT / HVORFOR JEG SIGER / HERN TAK / HVAD ILDEN / HAR FORTÆRT / HAR GUD / IGEN BESKLÆRT / HL BHL / Ao 1732". Hans Lou fik tavlen indmuret over døren. Den senere ejer Jørgen Jensen Pinvig har overskrevet en del af tavlen med sine initialer.

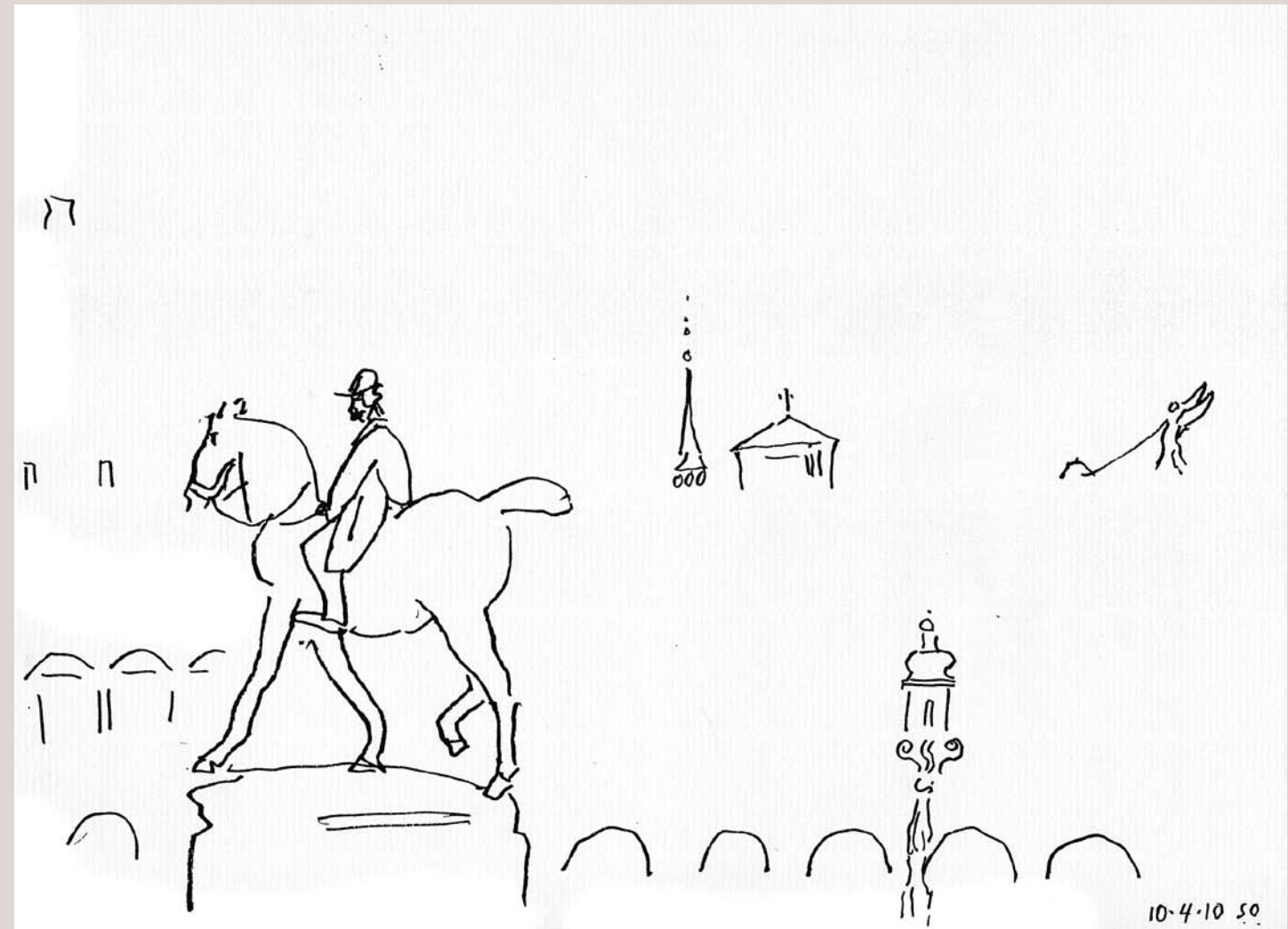
På huset Gråbrødretorv nr. 3, mellem første og anden sal, sidder en anden minde-tavle. Den er sat for digteren Johan Herman Wessel, der boede i huset, mens han skrev "Kærlighed uden strømper". Litteratur: Byen brænder af Kåre Lauring. Gyldendal, 2003. 135 sider. Graabrødre Torv af Peter Linde. Myrdahls Bogtrykkeri, 1946. 175 sider.

Chr. d. 9de til hest
skridter Ridebanen af.

Kunstmaleren Sven Okkels
tegner stemninger fra vores by
med en lille kommentar.

Sven Okkels fotograferet af Karsten Bundgaard
Tegningerne er blevet til på
byvandring, hvor Sven har
tegnet on location.

HUSK! - NYHEDER OG VEJRET FOR KØBENHAVN PÅ :
www.straederne.dk

DER ER OGSÅ LINK TIL VORE FASTE ANNONCØRER FRA SIDEN

FINGERBØLLET
WILDERSGADE 39 - Tlf.: 32 54 67 17
CHRISTIANSHAVN

KONGELIG BOGBINDER -EN KUNST AT BINDE BØGER IND

Malene Lerager viser de fine bogstaver der anvendes til prægning på bøgerne.

Posten står oppe for enden af trappen ved gaden i Klosterstræde. Han smider fire sække med post ned af trinene, så de ligger op af døren. Malene springer til døren og råber kærligt, at han da må passe på.

Scenen er som taget ud af en gammel film, sat i en landsbyidyl, hvor både Poul Reichhardt, Christian Arhoff og Lilly Broberg spiller med i.

Blot er det her Malene Lerager, der spiller hovedrollen i optrinnet. Malene, der er ejer af bogbinderværkstedet Co'libri i

Klosterstræde, fortæller, at hun lidt fungerer som fordelingscentral af post og pakker til de andre handelsdrivende, der ligger omkring hende. Hun møder tidligt, og posten afleverer derfor ofte forsendelser hos hende, som de omkringliggende forretninger så henter.

Denne scene har stemningen af gamle dage og tider, hvor mennesker var nære – nære som det fremstilles i de gamle film. Gad vide, om det virkelig var sådan...

Omgivelserne, vi befinder os i, er i hvert fald som om man er hensat til for længst hedengangne tider. Det eneste moderne, der synes at være at finde i værkstedet, er lysstofrør, elkedel og radio. Alt andet emmer af gamle dage, den gang kvalitet var lig med håndværk.

Et værksted, hvor der udføres håndværk, er netop hvor vi står. Værktøj og maskiner står som en tidslomme, hvis samtidige beskrivelse er at finde i Salmonsens Leksikon fra 1926. I dette leksikon ses billeder af maskiner og

Bogbinderen i Klosterstræde

værktøj, som i nutiden er Malenes hverdag. Hun er bogbinder - uddannet i mesterlære af forgængeren Ole Olsen. Det er nemlig hans gamle bogbinder-værksted.

Ole Olsen grundlagde bogbinderværkstedet i Klosterstræde i 1972 i en tid, hvor håndværket stadig blev brugt af mange – også forlag og biblioteker. I dag bindes bøger ind af maskiner på trykkerierne. Ole Olsens håndværk var eftertragtet, og han modtog flere priser. Han udstillede gennem årene sine værker i udlandet, hvor han vandt anerkendelse for sine kreationer. Som kongelig Hofleverandør arbejdede han også sammen med Dronningen og ganske mange af tidernes kunstnere.

Disse kunstnere var ofte nogle, som bogbinder-værkstedet også samarbejdede med i forbindelse med den tilknyttede bogklub. Bogklubben, sam-

men med håndværk, værksted og kunstnere, er i dag overtaget af Malene Lerager. Ideen med bogklubben er, at bøger ofte savner det klassiske præg, som traditionel bogbinding giver en bog. Bogklubbens bøger er førsteudgaver af bl.a. romaner og digte, suppleret med dygtige kunstneres illustrationer og en flot indbinding. Bøgerne forsynes med nummer, og så vidt det er muligt også med forfatters og illustrators signatur.

Bogklubben er et af Malenes faste gøremål, hvor hendes kreative evner og traditionsbundne håndværk kommer til at gå hånd i hånd. Men opgaverne er mangfoldige, og kun fantasien sætter grænser.

Tiden, der næsten syntes at vokse fra bogbinderfaget, er ved at blive indhentet af en ny tid: en tid med individualitet og sans for det unikke.

Malene Lerager er udover at være en fantastisk håndværker også meget kreativ, med nye idéer til det ellers traditionsbundne fag. Malene overtog det hæderkronede Ole Olsens bogbinderværksted, som ligger i Klosterstræde.

BØGER FORTJENER DEN FINESTE INDBINDING

Malene giver mange bøger sit eget unikke præg. Værker får deres eget kunstneriske udseende.

Og her falder håndværket naturligt ind. Den traditionelle firmagave kan gives i form af enten en smuk bog eller en indbunden notesblok med firmalogo. Det skiller sig ud og er en anderledes gave til kontakter og medarbejdere end en købmandskurv, en teateroplevelse eller et kroophold. Virksomheder ønsker også specielle indbindinger af diverse sager, som enten skal ud af huset, eller som indbindes af bevaringshensyn.

Netop hensynet til bevaring kan Malene også hjæl-

pe med. Gamle familieklenodier ser hun jævnlige. En bibel, der er gået i arv gennem flere hundrede år, med flosset ryg, itureven og falmet, kan restaureres og holde yderligere mange generationer. Måske er der gået mange timer til i arkiverne med at grave familiens slægt frem, og historien fortjener en flot indpakning. En indpakning, der er den sidste finesse på et værk der kan have taget mange år at udforme.

Der er ikke tale om konservering i ordets egentlige forstand, men en restaurering kan betyde, at konser-

vering ikke bliver nødvendig i fremtiden.

Ingen opgave kan siges at være for klein. Og ingen opgave forkleines. Indbinding af et enkelt værk er i sig selv et lille stykke kunst – i grænselandet på vej mod håndværk. Og materialerne sætter nogle gange sine specielle krav til Malenes opfindsomhed.

Engang ønskede et brudepar at få indbundet et fotoalbum - med billeder fra deres bryllup – i stof fra brudens kjole. Et materiale, som en bogbinder

ikke almindeligvis arbejder med, og et materiale, som er så unikt, at intet må gå galt.

Af andre specielle opgaver nævner Malene bl.a. indbinding med kunstners malerier på lærredsbind.

Malene Lerager er uddannet bogbinder og stod i mesterlære hos Ole Olsen. Han tog hende ind som lærling i en høj alder. En høj alder både set menneskeligt, men også som aktivt erhvervsudøvende. Malene fortæller, at hun har taget mange af Oles små tips og tricks til sig.

Efter hun havde overtaget virksomheden, tænkte hun om der måske kunne møbleres om på de gamle maskiner eller værktøjets placeringer. Men hun opdagede snart, at hendes gamle mester havde haft en ganske god grund til at indrette værkstedet som han gjorde. Det samme gjorde sig gældende med måden at holde værktøjet på og en masse andre forhold.

Gennem historien har det skrevne ord næsten altid fået en indbinding af en eller anden art. Gamle pergamenter fik sine rammer, ruller og kasser, der skulle beskytte dem mod udefra kommende forfald. Juridiske dokumenter og aftaler mellem konger og

Her en af kasserne med de mange forskellige typer til prægning på bøgerne

Malene er sikker på, at betydningen af hendes mesterlære ikke kan sættes højt nok, hvilket stemmer godt overens med fagets nichekarakter og behov for unikke løsninger.

fyrster blev ligeledes bundet ind. Ja, stort set alle de skriftlige levn, der i dag er grundlaget for vores historieskrivning, er bundet og pakket ind.

Gamle bøger kan uden en større økonomisk udskrivning blive utrolig fine igen.

I slutningen af 1800-tallet havde maskinerne taget arbejdet fra de fleste bogbindere, men da maskiner ikke kan udføre de unikke opgaver og slet ikke sætte personligt præg på indbindingen, fortsatte faget.

Omfanget af private indbindinger er let at overse og har derfor en anden status. Ofte er der – som i Bogbind-Klubben Co'libris' tilfælde – tale om værker, der får yderligere kunstneriske og æstetiske præg og som kan gå i generationers arv.

Der kan stilles mange individuelle ønsker og krav til en indbinding, hvilket selvsagt vil få betydning for prisen. En typisk bogklubbog koster fra 1200,-

til 2000,- og dén pris er også nogenlunde vejledende for andre typer indbinding. Man kan mene, at det er en høj pris, men det er ikke at sammenligne med dét, som det er at miste den bibel, der er gået i arv siden 1732 eller prisen for en standard afskedsgave til en højt skattet medarbejder, der er på vej til sit otium.

Efter at have besøgt Malene Lerager i bogbinderværkstedet Co'libri (Co'libri er en forkortelse af Copenhagen og det latinske navn for bog, Libri) er der ingen tvivl i mit sind: min første digtsamling eller roman skal have en unik indbinding i skind med guldbogstaver på ryggen.

Det grimme som præger byen

Skiltejungen er ikke bare stor i byen, men den er også utrolig grim.

Intet nyt under solen - allerede for hundrede år siden vandalerede forretninger i Indre By facader, døre og vinduer med aggressiv selvpromovering. For at råbe så højt som det visuelt kunne lade sig gøre. På gamle fotografier, der i dag opbevares i Københavns Museums Billedarkiv, kan vi se store slogans og ejernavne malet på frontfacader og gavle. Klude samt alskens salgsvare hang udfordrende omkring ned- og opgange. Her var ingen forskel på city og brokvartererne. Med elektricitetens indtog fik udhængsskiltene også indsat et ekstra lyssmæk, og allerede før krigen kom de første neonreklamer, nu også på tagene. Først halvfjerds år senere begyndte nogle husejere med magistratens opmuntring at oplyse de smukkeste facader om natten med højlydt skrigende energslugende lyskilder for at mørkerædde natteravne ikke skulle blive bange. Et driftigt forretningsliv har til alle tider været opsat på at tillokke forbrugere på den ene eller den anden måde, markskrikerisk eller eksklusivt nedtonet. København vil gerne fremtræde

Graffiti hænger grænseløst over hele byen.

i stræder og gader, overmalede og overklisterede affaldsstativer som de er. Læg også mærke til de utallige facader, fredede og ikke fredede, som støder folk fra sig med kulørte tags helt op over stueetagen. Ofte, ikke altid, er det de samme facader, som har revner og huller med smuld-

rende puds. Og de overklisterede kommunale trafikstandere og lygtemaster. Og, og, og... Læg endvidere mærke til narkomaners giftige, gulhvide efterladenskaber foran indgange alle vegne. Kommunens dygtige renholdelsesfolk har i de sidste par år gjort en stor indsats med at rydde op efter de besøgende smidespor i form af papir, karton, alublik og plastik. De små skraldespande tømmes godt

nok hele tiden, men der kommer jo hele tiden mere affald til. Dåser og flasker forsvinder dog fluks i flaskeklunsernes sorte eller nettogule plastiksække. Indrømmet, den indsats gør indre by mere indbydende. Værre er det med de mange efterladte cykler, delvis skræl-

Visuel vandalisme -sådan ser vores by ud. Vi håber miljøborgmesteren cykler forbi.

lede, der indsnævrer passagen alle vegne. I denne sommer lå der en gammel aflåst cykel i hele tre måneder, lænket til en pæl op ad en udendørsservering på Nytorv. Glemte, efterladt, negligeret.

Men en gang i mellem må man i sin provinsielle naivitet undre sig over forretningsejernes egen indsats for at vække sympati og imødekommenhed. Når facader indhylls i stilladser, smækker ejerne straks grotesk store kulørte plastikpresenninger op ad facaden, så man tænker, der må være noget galt med de produkter, der nu reklameres for. På Gammeltorv gør man det i tide og utide, gerne uden stilladser. Og i månedvis er fine klassiske bygninger helt ukendelige. Eller de skrigende vulgære AFA Decaux-vejspærringer, indført af forhenværende borgmester Pind. Selvfølgelig er der ingen, der er ansvarlig for griseriet. Vi kender jo den klassiske sandwichlov, der siger, at jo større sandwichen er, som hindrer passage på fortovet, desto ringere er sandwichen inde i restauranten. Apropos, egentlig burde det være fristende at samle på sproglige og ortografiske bommerter, som køkkenchefer boltrer sig med i vinduer og på døre. Lad os bede om, at der ikke er en symmetrisk relation mellem sjusket sproglig omhu og kulinarisk ditto.

Torvetraditionen, som vi møder i de varme ferielande, er også i

Plakater opsættes over alt og fuldstændigt ukritisk.

København ældgammel. Allerede i Hansetiden stod der boder langs Vischstraat (Amagertorv), Skoboderne (Skoubogade) og Klædeboderne (Skindergade). Regn, tyveknægte, blæst og kulde har altid sat grænser for hvilke varer, man flytter uden for butikkers mure. Kommunen lægger en klækkelig afgift på disse vareudstillinger, men pæne er de jo ikke altid at se på, når netop de mindre attraktive discountklude og dimser aggressivt lægger hindringer i vejen for vare- og barnevogne. Man fornemmer, at det er med vilje, at butiksejerne flytter de mindst værdifulde

Graffiti sjaskes op over alt.

De store stilladsreklamer er efterhånden blevet meget dominerende. I udlandet opsætter man store fotostater af den facade, der er inden under stilladset.

og overflødige masseprodukter fra Kina ud i kasser og stativer. Og kønne er de jo ikke ligefrem hver gang! Men købelystne gående bider vel på, og det var altså meningen.

Byen inden for voldene er attraktiv, cool og populær hos de fleste, ingen tvivl om det, men ikke så sjældent må man høre fra kræsne og købekraf-

tige turister f.eks. fra Japan, Schweiz eller Østrig, hvor ulækkert og frastødende visse enklaver i bykernen præsenterer sig over for netop disse gæster. Formentlig er der en forskel mellem patina og plathed.

Toga

Politisk gæstebartender
1. marts kl. 20.30

**Morten
Messerschmidt (DF)**

Store Kirkestræde 3 • 1073 København K
Telefon 33 12 21 26 • toga@toga.dk
www.toga.dk

HVAD SKETE DER I KONGENS NYTORV NUMMER 21

Møbelfabrikanterne S. & A. Jensen

Siden 1770'erne har håndværkere – gratis - skullet lære tegning på Kunstakademiet. Tegning ansås for et vigtigt led i opdragelsen til den gode smag og lige så vigtig som at kunne læse, skrive og regne. Koblingen mellem tegneundervisning og håndværk blev bl.a. grundlaget for dansk kunstindustri.

Høker Jens Jensen i Studiestræde greb denne mulighed og sørgede for, at sønnerne Severin og Andreas fik tegneundervisning samtidig med, at de kom i lære i slutningen af 1840'erne som hhv. dekorationsmaler og møbelsnedker.

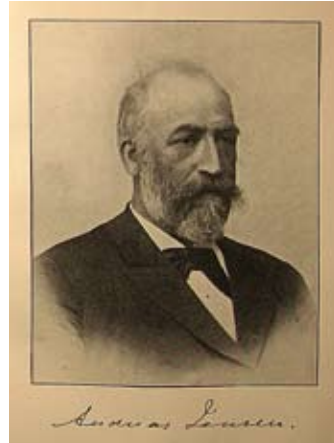
Efter svendepreven begyndte Severin straks at skabe sig en kundekreds, mens broderen Andreas i 1855 rejste til Wien for at lære nye produktionsmetoder. Her fik han arbejde hos Dübbel, byens fineste møbelsnedker. Fabrikationen hos Dübbel blev et forbillende for Andreas, da brødrene senere oprettede eget firma i København.

Efter 3 år hos Dübbel drog Andreas videre til Paris. Her fik han ansættelse hos snedker Fourdinois, der fremstillede møbler til den franske kejserfamilie. Efter arbejdstid tegnede Andreas alt, hvad han så af møbler og ornamenter og vendte hjem til København med bugnende skitsebøger.

1860 aflagde brødrene mesterprøve, og året efter oprettede de firmaet "Severin & Andreas Jensen" med værksted på loftet i Studiestræde nr. 26. En bygning, der i dag huser Nordisk Kortboghandel. Ordrebogen fyldtes kun langsomt i det lille firma, men en større opgave lå forude.

Det drejede sig om universitetets nye bibliotek i Fiolstræde, som skulle forsynes med reoler og andet inventar. En anbefaling fra brødrenes tegnelærer i studietiden, professor G.F.Hetsch, har formodentlig været udslagsgivende for udvælgelsen af det nystartede værksted. Ordren blev gennembruddet for de stræbsomme brødre, der nu kunne begynde at oparbejde en solid kreds af gode kunder.

Værkstedet på loftet i Studiestræde måtte udvides. Brødrene flyttede ind i baggården til Skandinavisk Hotel på hjørnet af Gothersgade og Store Kongensgade. Uheldigvis lagde en brand i marts 1869 deres nye værksted i ruiner, netop som de var ved at nå enhver møbelfabrikants drøm: At få værksted og butik på Kongens Nytorv, som var centrum for byens fineste møbelhandlere.

Andreas og Serevin blev af deres far, høker Jens Jensen, sat i lære som dekorationsmaler og møbelsnedker.

Tilfældigvis var Hotel du Nord (Magasin) til salg. Et køb inklusive om- og tilbygning ville beløbe sig til 25.000 Rd. Så stor en investering havde brødrene ikke mulighed for at foretage. Den kapital, de selv havde sam-

let, kom ikke engang i nærheden af købssummen. Den faste og åbenbart særdeles tilfredse kundekreds kom til hjælp ved at tegne sig for andele à 500 Rd. Vi kan i dag undre os over, at der ikke blev optaget banklån, der var dog fire pengeinstitutter i byen.

Overtagelsen af Hotel du Nord var en stor mundfuld for det lille firma. Dele af facaden mod Kongens Nytorv blev lejet ud til Wessel & Vett, som drev stormagasin. Kunderne strømmede til, og magasinet ønskede at overtage større og større dele af bygningen i løbet af 1870'erne.

Produktionen måtte flyttes ud i baggården. Her fik Andreas sin store opgave med bygning og indretning af en seks etagers værkstedsbygning. Nu kunne han udmønte sine erfaringer fra tiden

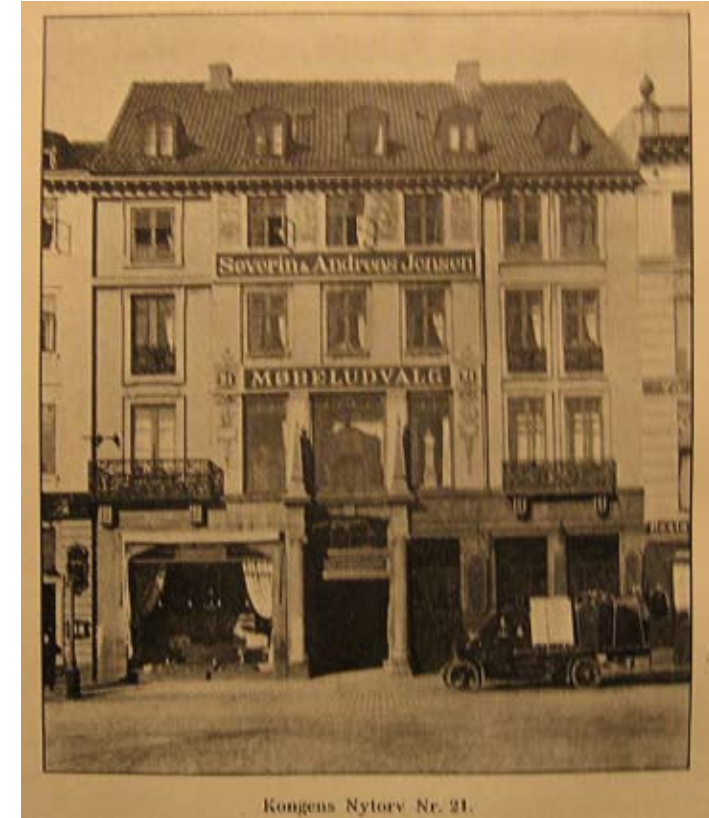
hos Dübbel i Wien. Bygningen var firmaets stolthed. En stor møbelevator sørgede for transport af materialer gennem eta-

gerne. Maskiner indkøbtes fra Sverige og Tyskland, så de 90-100 håndværkere kunne arbejde rationelt.

Nøglen til brødrenes succes var kombinationen af maskinkraft, solidt håndværk og individuelle møblelementer tegnet af tidens førende arkitekter. Firmaet var konstant repræsenteret på de store verdensudstillinger og indkasserede stribevis af medaljer. Den kunstneriske hovedkraft var arkitekten Vilhelm Dahlerup, som Severin havde mødt på en begivenhedsrig rejse til verdensudstillingen i London i 1862.

Brødrene påtog sig mange forskellige opgaver og blev leverandør af finere inventar til kontorer, apoteker og biblioteker og blev bl.a. valgt til at montere den russiske zars arbejdsværelse på den B&W byggede kejser-yacht "Standard". Kejserinde Dagmar bestilte to skriveborde til sine nærmeste medarbejdere. Havesalen på Sorgenfri Slot var også blandt de større opgaver.

Brødrene ønskede, allerede mens de havde deres store værksted bag Magasinbygningen, udstillingslokaler tættere på Kgs.Nytorvs midte. 1883 udgiver de et møbelkatalog med facaden af Kongens Nytorv 21 på forsiden, hvor det fremgår, at de har udstillingslokaler på første sal og i stuen.

Facaden til nr. 21 på Kongens Nytorv, hvor møbelfirmaet havde til huse.

De har altså overtaget lejemålet efter Vincents kendte spisested. Den imponerende dør til udstillingslokalerne kan i dag stadig ses på 1.sal.

Først 1892 fik de mulighed for at erhverve hele matriklen nr.5 med adressen Kongens Nytorv 21. En dyb grund med flere baghuse og dermed plads til nye værksteder. Vilh.Dahlerup fik til opgave at bygge om og lade husets facade fortælle firmaets historie.

Fire relieffer mellem vinduerne på 4.sal viser årstallene 1861, da firmaet blev grundlagt og 1892, hvor huset blev købt. Endvidere monogrammerne SJ for Severin Jensen og AJ for Andreas Jensen. På hver side af porten ses værktøj for Severins malerfag til venstre og Andreas snedkerværktøj til højre. Facadens arabesklignende

udsmykning med husnummer og værktøj rummer også en fin lille medaljon med hhv. Severin og Andreas i profil. Severin fik to sønner. Den ene blev maler, den anden møbelsnedker. De førte firmaet videre til omkring 1930. Det er formodentlig deres værktøj m.m., der lidt utydeligt kan ses på forsiden af de to obelisker.

En ydmyg papiretiket med produktionsnr. og firmanavn fortæller, om et møbel er fra Severin & Andreas Jensen. Selvom du kigger efter i bunden af mormors møbler, er det ikke sikkert, du finder den lille lap. Limen er blevet tør med tiden, og væk er det eventuelle bevis på brødrene Jensens møbelevtyr. Firmaets regnskaber dukkede op under en ombygning af Magasin sidst i 1960'erne. De findes nu på Erhvervsarkivet i

Den imponerende dør til udstillingslokalerne kan i dag stadig ses på 1.sal.

Århus. Kunstindustrimuseet i Bredgade tager vare på katalogen fra 1883 og flere møbler.

Den første artikel om Kongens Nytorv nr.21 kan du læse i Strædernes december nr. fra 2010, når du taster: www.straderne.dk

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader
Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

Det lille Apotek
Er stedet hvis man ønsker, hygge, nostalgi og god dansk mad.
frokost fra 98-
aften menu fra 98-
Store
Kamillestræde 15
Telefon 33125606
www.detlilleapotek.dk

Pakhusene og deres historie

Handelen på Vestindien og Pakhusene i København

1. del

Handelen på Vestindien og Pakhusene i København, del 1. Anden del kommer til marts.

"Hvad jeg ikke kan forstå er, at I stadig bruger dem." Således sagde en amerikansk turist til mig engang, da vi talte om Danmarks historie og alle de historiske bygninger vi har. Han forstod såmænd snildt, at vi havde bygningerne, men at vi stadig brugte dem, var ham

nærmest en gåde. Så gamle ting skulle være på museum – eller være et museum.

Skulle vi følge den rare amerikaners anvisning, ville størsteparten af København inden for voldene være ét stort museum. Et museum bl.a. skabt på de store værdier, vi trak hjem fra Vestindien. Skabt af det søde guld.

En af de bygninger, der stadig er i brug og er museum, står på havnekajen med adresse på Toldbodgade. Det er det store Vestindisk Pakhus. Det har, som navnet antyder, tilknytning til vores tidligere koloni. Det rummer i dag bl.a. Den Kongelige Afstøbssamling og kostumer fra Det Kongelige Teater. Myter vil fortælle, at kronprins Frederik (den senere sjette) iagttog Slaget på Rheden fra bygningen, hvorfor bygningen også har et værelse kaldet Kongeværelset.

Området langs kajen er et stykke historie i sig selv - fra det nuværende Mærsk hovedsæde til Nyhavn. Vestindisk Pakhus var starten på en stor forkromet økonomisk plan, udtænkt af skatmester Schimmelfmann. Om ham kan læses i Stræderne august 2010.

Planen blev søsat i slutningen af 1760 og omhandlede en frihavn som grosserer, primært københavnske, kunne benytte sig af. En toldfri transithavn, som skulle gøre det mere attraktivt for byens storkøbmænd at gøre handel og føre varer til byen. Planen og de mange forhandlinger lå færdig, just som Struensee trådte ind på den politiske scene. Struensees fremsynethed hvad angik ytringsfrihed og humanisme havde sit modstykke i hans manglende flair for handel og økonomi.

Og snart var planerne forpurret, og landets økonomi sat tilbage i gear.

Struensees fald betød, at de gamle kræfter kunne komme på banen igen. Planerne blev genoptaget og revideret, og inden årtiet var omme, stod de første pakhuse klar. Det Gule Pakhus, der nu bl.a. rummer boliger, opførtes i 1777-78 til Grønlandsk Handel, som pga dårlig økonomi rømmede lokalerne. Ind rykkede det nystiftede Østersøisk-Guinerisk Kompagni i 1781, men lokalerne var dem for trange. Allerede samme år påbegyndtes opførelsen af Det Blå Pakhus, som til forveksling ligner Vestindisk Pakhus fra 1780. Begge havde også samme arkitekt: C.F. Harsdorff.

Østersøisk-Guinerisk Kompagni opstod i en periode, hvor der var et enormt opsving i handelen i Danmark og særligt København. Der var krig på den internationale scene og Danmark var neutral, hvilket skabte hidtil usete muligheder. For Østersøisk-Guinerisk Kompagni var dette ingen undtagelse. Dets primære opgaver var handel med landene langs Østersøen samt handel med slaver fra Guineas kyst. Om end handelen med slaver ikke altid var lige rentabel, gik det kompagniet godt. Allerede i 1785 måtte endnu to pakhuse opfø-

Det Blå Pakhus, Det Gule Pakhus og Vestindisk Pakhus.

res. Disse blev i 1885 bygget sammen og udgør i dag Admiral Hotel.

Østersøisk-Guinerisk Kompagni blev allerede i samtiden kaldt 'Slavehandlerkompagniet' i folkemunde. Selvom de to sam-

menbyggede pakhuse blev brugt som korn tørringsmagasiner, forstås hentydningen let. Kornet kom bl.a. fra de store russiske marker, hvor arbejdskraften udgjordes af livegne bønder. En livegen bonde var de facto en slave, som herremanden kunne

betragte som sin ejendom. Korn tørringsmagasinet, Det Blå og Det Gule Pakhus, indgik således i den virksomhedsstruktur, der bl.a. fik sin indtjening fra Vestindienhandelen. Men kun Vestindisk pakhuse har bibeholdt sin navnemæssige tilknytning til de gamle besiddelser, hvorved også historien vedkendes.

Endnu et pakhuse, Kiellers Pakhus, blev opført i 1779, men blev revet ned i 1958. Fortsættelse følger..

Arnes Vin & Tobak

Vin fra alverdens lande

Chenin Blanc 2008
Douglas Green · Sydafrika

Les Combelles 2009
Côtes Du Rhône Villages
Frankrig

Sauvignon Blanc 2008
Crystal Bay · New Zealand

Carmenère 2006
Rengo Abbey · Chile

**Hvid- og/eller rødvin frit valg
pr. fl. 49,50 * 3 fl. 125,00**

HUSK! Parkering ved døren

Dronningens Tværgade 22 | 1302 K. | Tlf. 33 12 39 85

Nyt website?

Pris fra kr 1.460,-

Henvend dig til *Stræderne* og få et tilbud på en enkel og skræddersyet løsning til lige netop dit firma.

kbh@straederne.dk - 33155666 - Badstuestræde 15

Klinik Downtown

KLINIK FOR FODTERAPI

Fiskebade tilbud ved første behandling fødder 250,- hele kroppen 500,-

MASSAGE

YOGA

FISKE-BADE

MANICURE OG PEDICURE

PARAFINBEHANDLING

HÆNDER OG FØDDER

Klinik Downtown • Nørre Voldgade 16 st.tv • 1358 Kbh. K
Tæt ved Nørreport station
Tlf: 33 32 99 96
www.klinikdowntown.dk

To aktive malere i Indre By udstiller

Henrik Bloch udstiller i Helligåndshuset D.12 og 13. marts. Han udstiller bl. a. billeder der er inspireret af hans rejse til Damaskus.

Henrik Bloch har – som han har haft det i 38 år – sin årlige udstilling i Helligåndshuset, i år den 12. og 13. marts. Sidste år var udstillingen meget inspireret af Henriks rejse til Færøerne, men indeholdt også italienske billeder. I år er de nye billeder fra Damaskus og andre steder i Syrien, hvor Henrik Bloch rejste rundt i 14 dage i efteråret, men der vil også være nye billeder herhjemme fra.

Henrik Bloch kaster også et kunstnerisk tilbageblik helt tilbage til 1950, så både han selv og publikum kan se den vej, han kom. Nogle af de gamle billeder har Henrik Bloch selv, andre er lånt ind til lejligheden.

"Balletsko" er et af Henrik Blochs tidlige værker, som også kommer med på udstillingen.

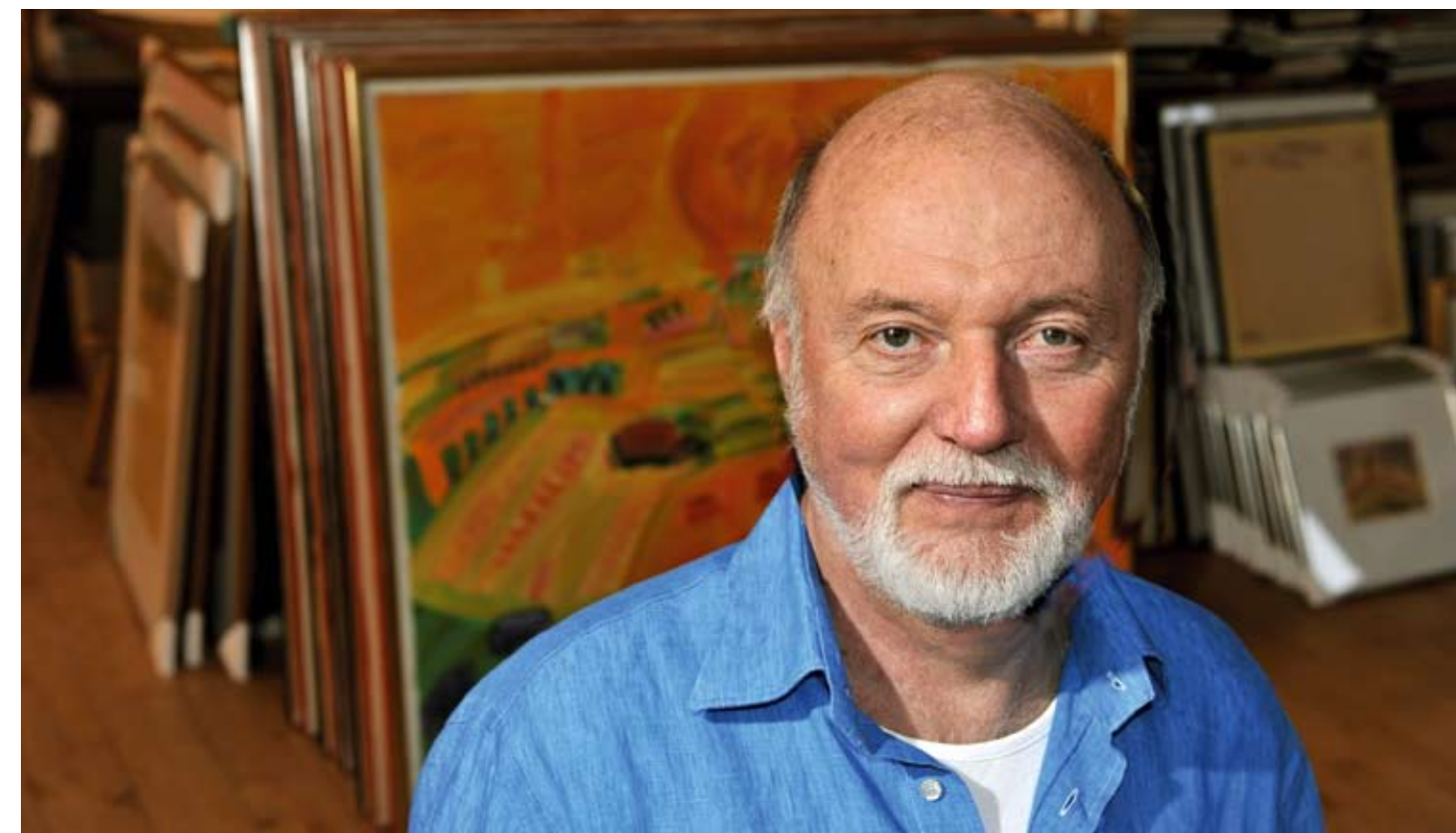
H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST
LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk

AMAGERTORV ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS

EVERYTHING
PRICE-MARKED

TOLDBOD BODEGA
Probably the oldest restaurant in town
Anno 1787
BAR & SPISESTED
Esplanaden 4 - 1263 København K - Tlf. 33 12 93 31
www.toldbod-bodega.dk
v/Helle Møller

Hans Voigt Steffesen udstiller i Brøndsalen indtil søndag den 27. februar.

Hans Voigt Steffensens dansebilleder er sanselige og meget bevægende og gør et stærkt indtryk på beskueren. Prøv ved selvsyn at nyde billederne på Steffensens store separatudstilling i Brøndsalen, Haveselskabets Have, hvor de hænger til og med søndag den 27. februar. Udstillingen omfatter oliemalerier og gouacher af ballet, tango og flamenco samt landskaber fra Danmark og rejsebilleder fra Venedig og Sicilien. Der er også tegninger fra Det Kgl. Teater, hvor Hans Voigt Steffensen har tegnet til forestillingerne siden 1976 og trænet øjet i at fange dansernes bevægelse i få penselstrøg.

Kim Larsen, Morten Korch og arbejdsløsheden

Hvad har ledighedsstress og arbejdsløshedsdepression at gøre med Kim Larsen, Morten Korch og kulturen?

Få et oplivende foredrag om arbejdsløshedens tristesse med afsæt i filmens og kulturens verden, af historiker Steen Uffe Tommerup.

Kontakt: steentommerup@gmail.com

Dansk frokost når det er bedst

Mødelokaler med plads til 10-20 personer.
Selskaber modtages op til 90 kuverter

Åbningstider:
Hverdage 11:30 - 19:00 Lørdag 11:30 - 16:00

Frederiksholms Kanal 18 - København K.
Telefon: 33 11 57 70 - www.kanalcafeen.dk

GULDALDERENS ANONYME SKÆBNE

Midt i den ældste del af København ligger en gammel bygning på Lille

Kannikestræde. Over porten står der Krigsråd Mørks Minde, og bag facadens mange vinduer gemmer sig en del af vores hovedstads historie, som nu ser dagens lys takket være en af husets beboere, der har brugt 10 år på at grave i arkiver og søge på biblioteker.

Liss Hansen blev beboer i stiftelsen Krigsråd Mørks Minde i 1991 og har netop færdiggjort

sin bog "Krigsrådets Datter" om den ugifte frøken Emilie Henriette Mørk, som ejede ejendommen og i

1865 oprettede en stiftelse "for Enker og ugifte Fruentimmer af den bedre Klasse, hvis Kaar i Forhold til deres Stilling ere ringe". Mange hidtil anonyme skæbner har gennem årene haft tilknytning til stiftelsen, og i bogen giver Liss Hansen os et interessant portræt af dagliglivet for disse glemte københavnere i guldalderens samtid.

Liss Hansen har researchet meget grundigt, og bogen er en fin brik til bedre forståelse af 1800-tallets København.

URMAGEREN
Dronningens Tværgade

Special
Tværksted for
antikvare

Ring til os
for et
uforpligtende
tilbud!

Dronningens Tværgade 14
1302 København K
Tlf.: 4341 6218
E-mail: urmageren@live.dk

PALÆ

NY ADELGADE 5, 33 12 54 71
www.palæbar.dk

- let frokost alle hverdage fra 11-17

Køkkenchef Charlotte Hedemand

København frokost på Husmanns Vinstue

Husmanns Vinstue i Larsbjørnsstræde er grundlagt i 1888. Egentlig begyndte det hele som en vinhandel, med

familien Husmanns overtagelse af forretningsstedet i 1888. Da man ikke måtte lade kunderne smage på vinen i vinforretningen, indrettede far Husmann i 1894 en skænkestue i tilslutning til forretningen, og efterhånden

Peberroden er fra Sindal i Vendsyssel

kom der også mad på kortet. I 1950'erne kom folk helt fra Skagen for at spise frikadeller, stegt på to små gasblus i køkkenet. Siden har køkkenet udviklet sig betragteligt, og i dag, i Vinstuens næsten helt oprindelige omgivelser, serverer Lis og Leif Frost frokost til lækkerstne københavnere, turister og andet godtfolk langvejs fra.

Helt frem til 1981 var det forbudt for "herreløse kvinder" at få adgang til Husmanns.

God madidé

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Oprindeligt var forbudet mod enlige kvinders adgang indført for at undgå, at de mange prostituerede i området skulle kapre kunder blandt gæsterne i Vinstuen. I dag er kvarteret jo heldigvis et helt andet.

En af Husmanns specialiteter er sprængt oksebryst med peberrod:

Let sprængt oksebryst fås fra slagteren. Kødet skal koges et par timer i en suppe med løg,

Det meget lækre stykke oksebryst foreslår Leif fra Husmanns skal serveres med en snaps til. Han mener snapsen for danskere er som rødvinen for franskmændene. Vi har jo mange dejlige snaps i Danmark.

Kødet koges i et par timer med krydderurterne.

gulerødder og porrer. Når det er mørt, skæres det i skiver og kommes i en beholder, hvor det overhældes med suppen. Før servering varmes det hele forsigtigt op, og de lune skiver oksebryst serveres med rugbrød med smør, pickles og revet peberrod.

MOJO
BLUES BAR

Levende musik hver nat
Løngangsstræde 21C
Tlf. 3311 6453 • www.mojo.dk

MASSER AF GODE UDSALGSTILBUD SE UDSALGSVINDUERNE

Udsalgstilbud på danske og udenlandske frimærke-kataloger • håndbøger • indstiksbøger springbind FDC album mm. • kiloverer • frimærkepakker

Samlinger • restsamling • partier m.m. fra Skandinavien Europa • Oversøland er fremlagt under udsalget; ekstra 20 % udsalgsrabat på de i forvejen billige priser

ILETA FRIMÆRKEHANDEL HOLDER UDSALG I JANUAR • FEBRUAR • MARTS MÅNED I 2011

Kom og gør en god handel - vi er nemme at handle med!

HUSK i udsalgstiden er der 10 % på ikke nedsatte varer

ILETA FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 20 • 1171 København K
Telefon 33 12 91 23

Forretningen har åben hverdag kl. 11 - 18
fredag åbent til kl. 19 • lørdag til kl. 16
..... 54 år i Fiolstræde

Traditionsrigt håndbogbinderi.

Vi indbinder i materialer som gedeskind, håndgjort marmoreret papir, lærred med serigrafi m.m.

Bøger, fotoalbums, notesbøger, menukort i alt fra ét til flere hundrede eksemplarer.

Unikke løsninger og restaureringer -kig forbi!

Gul skindryg og eget overtrækspapir.

Skindbind med skind -og gulddekoration.

Fotoalbum med serigrafi, syrefri fotokarton.

Skitsebog, speciel hæfteteknik, malet lærred.

Kgl. Hofleverandør
Co'libri